საქართ. შემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 120,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე უკანასკნელზე კანტორა ღიაა დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი სასახლის ქუჩა № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 10—34.

№ 278 ოთხშაბათი აგვისტოს 23 1922 წ.

ტფილ. ფასი 5000 მან. ▭ პროვინც. 6000 მან.

ცენტრალური ბიბლიოთეკა

განცხადება
(თბილისის მცხოვრებთა საყურადღებოდ)

თბილისის ქალაქის აღმასკომთან არსებული შრომისა და ტვირთზიდვის ხარკის გამტარებელი კომისია

ამით აცხადებს, რომ თანახმად თბილისის ქალაქის აღმასკომის დადგენილებისა № 6 შრომისა და ტვირთზიდვის ხარკის მაგიერ ფულის აკრეფა თბილისში იწყება ამა წლის 21 აგვისტოდან.

ფული მიიღება სამისამართო მაგიდის წარმომადგენლებთან კომისარიატებში დილის 9 საათიდან 3 საათამდე.

ფული უნდა შეკრიბონ მდგმურებიდან, თანახმად § 3 დადგენილებისა №6 და წარადგინონ სახლის პატრონებმა ან მათ მაგიერ პირებმა.

ფულის გადამხდელთ მიეცემათ სპეციალური მარკები

ვინაიდან ფული უნდა იქნას გადახდილი ოქროს კურსით, კურსი იქნება გამოცხადებული ცალკე ა. წ. 20 აგვისტოს.

კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე ნ. ნახუცრიშვილი.

4—4 პასუხის მგებელი მდივანი, კომისიის წევრი ა. რუხაძე.

ტფილისის ქალაქის აღმასკომთან არსებული შრომისა და ტვირთზიდვის

ხარკის გამტარებელი კომისია

ამით აცხადებს, რომ

ის პირნი, ვინც დაბეგრილია შრომისა და ტვირთზიდვის ხარკით იხდიან

თანახმად აღმასკომის დადგენილებისა, № 6, 5 მანეთის ნაცვლად ოქროთი 475,000 მ., 10 მან. ნაცვლად 950,000 მან. და 12 მან. 1,140,000 მან.

ზემო აღნიშნული კურსი დადგინდება 21—26 აგვისტომდე ა. წ.

4—2

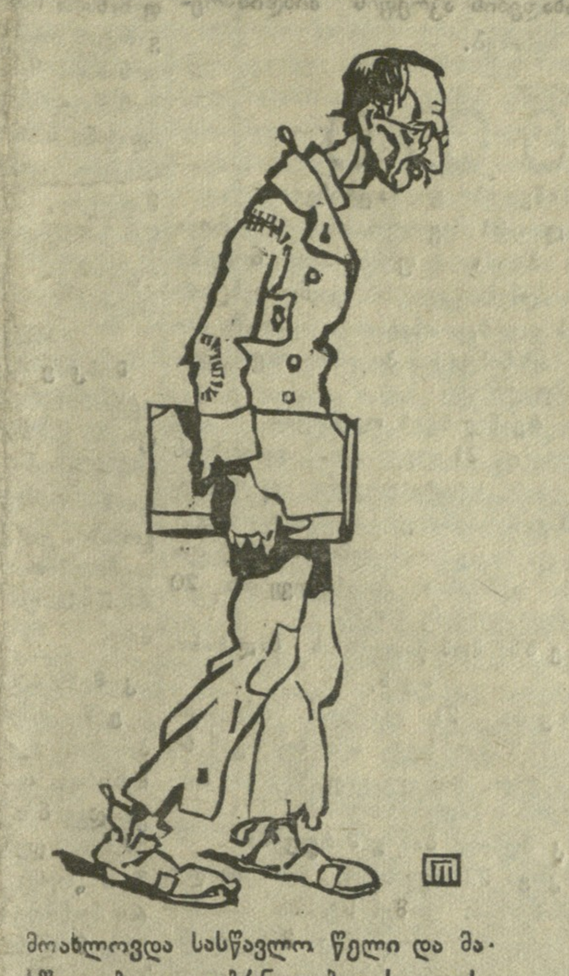

მოახლოვდა სასწავლო წელი და მასწავლებელი უბრუნდება სკოლას, რომ ასეთი განახლებული ენერგიით შეუდგეს ახალი ფუძის შექმნას.

რევოლიუცია და განათლება

ბურჟუაზიას ყოველთვის უყვარდა და დღესაც უყვარს „კულტურისა“ და „ცივილიზაციის“ სახელით ლაპარაკი. მას ჰგონია, რომ მის გარეშე შეუძლებელია განათლებისა და კულტურული რენესანსის ეპოქა.

მე-19 საუკუნე განათლების საუკუნეც იყო და კაპიტალიზმის უაღრესი განვითარების საუკუნეც, მაგრამ ამით იმის თქმა კიდევ არ შეიძლება, რომ განათლება, კულტურა და ცივილიზაცია კაპიტალიზმის პირმშო შვილია.

რამდენადაც კაპიტალიზმმა შრომის დანაწილების გაფართოვებით შექმნა პირობები გონებრივი მუშაობისათვის, რადგან მან პიროვნება გაანთავისუფლა მატერიალური მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად უშუალოდ მუშაობისათვის, იმდენად მან დიდი იმპულსი მისცა კულტურულ წინსვლას, მის განვითარებას. ამავე დროს კაპიტალიზმმა მხოლოდ რჩეულების კლასების მონოპოლიად აქცია კულტურული შემოქმედება. ბურჟუაზიული ჯგუფების წრეში „რჩეულ გვარი დაბადება“ თავდები გახდა კულტურულ მუშაობისათვისაც, ხოლო ღარიბთა წრეში „დაბადებულთა“ ბედი იმ თავითვე განწირული გამოდგა და მას კაპიტალიზმმა მხოლოდ ქახნის დამაქცევარ ატმოსფეროში მიუჩინა ბინა.

ამდენადვე კაპიტალიზმი, რომელიც ხალხის, ერის უმრავლესობას საშუალებასართმევს კულტურულ შემოქმედებაში მონაწილეობის მიღებისას, მიუღებელია სხვა თვალსაზრისთან ერთად კულტურული თვალსაზრისითაც.

რევოლიუციამ მარტო განადგურება კი არ იცის და წყობილების ფორმის გამოცვლა, არამედ იგი ძირიანად სცვლის საზოგადოებრივ ურთიერთობის შინაარსს და გზას უხსნის მთელ საზოგადოებას კულტურული შემოქმედებისაკენ. ხელოვნური დაბრკოლებების დაძლევის გამო ჩვენ მივიღებთ ბუნებრივად ნიჭის შერჩევას, რომელიც თავდები იქნება ჯერ არ ნახული კულტურული რენესანსის დაწყებისა.

ეს დებულება უეჭველია თეორიულად და მისაღებია ყველასათვის, მაგრამ სოციალურ შემოქმედებაში მარტო საუკეთესო ჰიპოტეზების დაშვება არ კმარა. საჭიროა პრაქტიკაში განადდება მისაღები დებულების, საჭიროა რევოლიუციონურ შემოქმედების პროცესში კულტურული საქმისადმი, სწავლა-განათლებისადმი განსაკუთრებული ყურადღება.

აქვს კი ანალოგიურ მოვლენას ადგილი დღეს? სამწუხაროდ არა.

ჩვენ კარგად გვესმის ის რთული პირობები, რომელშიაც დღეს გვიხდება ცხოვრება. ისიც ვიცით, რომ მეტად მცირეა ჩვენი სახელმწიფოს მატერიალური რესურსები. არც ის გვავიწყდება, რომ ევროპის მაშტაბითაც ვერ სდგას სწავლა-განათლების საქმე ნორმალ დონეზედ და განთქმული უნივერსიტეტები—კემბრიჯისა და ოქსფორდის აუდიტორიები, ადარ ივსება მოსწავლე ახალგაზრდობით, მაგრამ ის, რაც ჩვენში ხდება, ყოველ პირობებში ყოვლად დაუშვებელი და გაუმართლებელია.

განათლების მუშებს ჩვენში არც ერთი ხელისუფლება არ აქცევდა სათანადო ყურადღებას და ამ მხრივ ჩვენი ხელისუფლება კანონიერი მემკვიდრეა თავის წინაპრების.

თუ მუშა-მოსამსახურეთა მდგომარეობა საერთოდ თანდათან უარესდება, განათლების მუშაკთა მდგომარეობა კერძოდ თანდათან უარესდება.

მასწავლებლობას ოთხი-ხუთი თვის ჯამაგირი არა აქვს მიღებული, ის ჯამაგირი, რომელიც მარტოდ მარტო პურის მოთხოვნილებას ვერ აკმაყოფილებს. ასეთ პირობებში ზედმეტია ლაპარაკი სწავლა განათლების შესახებ.

ჩვენი უნივერსიტეტის მდგომარეობა არ ჩამორჩება ამ მხრივ საშუალო და დაბალ სასწავლებლების მდგომარეობას. სტუდენტობა, ამ სიტყვის პირდაპირი—და ჩვეულებრივი მნიშვნელობით, ჩვენ არა გვყავს. ჩვენი სტუდენტობა მოხელეთა კადრად გადაიქცა, რომელიც მთელ დღეებს უნივერსიტეტის აუდიტორიების ნაცვლად, კანცელიარიის დავთრების წერაში ატარებს.

გასულ სამოსწავლო წელს განათლების კომისარიატის მუშაობა უნივერსიტეტის ირგვლივ ანკეტების შეგროვებით და სტ. დროებითი საბჭოს დანიშვნით ამოიწურა. როგორც პირველი გზა უშედეგოდ დასრულდა, ისე მეორემაც არავითარი ნაყოფი არ მოიტანა და რამდენადაც ჩვენს გაზეთში მოთავსებული იყო ცნობები სტ. დრ. საბჭოში, მეტად ცუდ მოვლენებს ჰქონია ადგილი.

როგორც ვხედავთ სწავლა-განათლების საქმე კატასტროფიულ მდგომარეობაშია. სასწავლო წელი კარზედ მოგვადგა და ჯერ არავითარი ზომები არ არის მიღებული ამ მდგომარეობის გამოსასწორებლად. საჭიროა სწავლა-განათლების საქმე გამოცხადდეს გადაუდებელ საქმედ და მთელი ენერგიით შეუდგეთ მის გაჯანსაღებას.

რევოლიუციამ წითელი გენერლებით, წითელი კომანდირებით, წითელი ჯარისკაცით დაამხო ძველი სოციალური წყობილება, მან წითელი ეკონომისტებით, წითელი აგრონომებით, წითელი ინჟინრებით და მუშაკებით უნდა დაასრულოს ახალი სოციალური ტრანსფორმაცია.

კომუნიზმი, სოციალიზმი ველურობისა და უვიცობის შედეგი კი არ არის, არამედ უმაღლესი კულტურის, ცივილიზაციის, განვითარების.

სადაც ცოდნა არ არის, იქ არც კომუნიზმია, არც სოციალიზმია. ამდენადვე ჩვენთვის სწავლა-განათლება დღეს ფუფუნების საგანი კი არ არის, როგორც ეს იყო ბურჟუაზიისათვის, არამედ ეს არის ხერხემალი მთელი ჩვენი მუშაობის, მოღვაწეობის, ბრძოლისა.

ჩვენ, როგორც საუკუნის განმავლობაში დამონებულმა ერმა, რევოლიუციის შემდეგ ამოვიდგით ენა და შევეცადეთ კულტურული ცხოვრების დაწყებას. დღეს კი ისეთი პირობებია შექმნილი, რომ იგი უდრის კულტურული მუშაობის სავსებით შეჩერებას.

თუ ჩვენ ვერ შევძელით ჩვენი ეროვნული კულტურის გზას გაკაფვა, არავითარი საკაცობრიო იდეალისათვის ბრძოლაში ვერ გავდგებით, რადგან თანამედროვე ბრძოლა არსებითად კულტურით ბრძოლაა, კულტურით შეჯიბრებაა.

ამიტომ სადღეისო და გადაუდებელ საკითხად უნდა დაისვას განათლების საკითხი. კულტურამ უნდა მოგვცეს ყოველივე და რევოლიუციაც კულტურულმა შემოქმედებამ უნდა დაასრულოს. სხვა გზით სვლა ყოველ მხრივ გაუმართლებელია.

ხერ. ამაღლობელი.

გერმანია და ანტანტა

საკონტრიბუციო კომისიაში.

ნაუენი. 20 აგვისტო. საკონტრიბუციო კომისიამ ერთხმად დაადგინა გაგზავნოს ბერლინში კომისიის 2 წევრი ბრედბერი და მოკლერი გერმანიის მთავრობისაგან მთელ რიგ განმარტებათა მისაღებათ. მოლაპარაკება კანცლერ ვირტთან დაიწყება ორშაბათს.

ახალი გარანტიები.

ნაუენი. 20 აგვისტო. გაზ. „ტანის“ აზრით იმის გამო, რომ ბერლინის მოლაპარაკების საგანი იქნება ახალი გარანტიების საკითხი. საფრანგეთის მთავრობამ გადასწყვიტა დაჟინებით მოითხოვოს პროდუქტიული გარანტიები, განსაკუთრებით გერმანიის ტყეების და ნახშირის მაღაროების მიმართ. საფრანგეთი მოითხოვს რომ თუ გერმანიას მიეცა მორატორიუმი მიეცემა მხოლოდ 1922 წლის ბოლომდე.

გერმანიის პრესის აზრი.

ნაუენი. 20 აგვისტო. ბერლინის მოლაპარაკების გამო ბერლინის პრესა აფრთხილებს ყველას ოპტიმიზმისაგან. გაზ. „ფორვერტსი“ იმედოვნებს, რომ ბერლინის მოლაპარაკება ერთხელ კიდევ დაამტკიცებს გერმანიის სურვილს და განზრახვას გადაიხადოს ვალები შეძლებისამებრ და ქვეყნის ეკონომიურ მდგომარეობის მიხედვით.

ბერლინის მოლაპარაკება.

ბორდო. 20 აგვისტო. გაზ. „ბერლინერ ტაგებლატი“-ს ცნობით ხვალ დაიწყება გერმანიის მთავრობის მოლაპარაკება საკონტრიბუციო კომისიის დელეგაციასთან. გერმანიის მთავრობა წავა მაქსიმუმ დათმობაზე, მაგრამ უარს იტყვის ყველა ისეთ წინადადებაზე, რომელიც შელახავს გერმანიის სუვერენიტეტს ან გაართულებს ქვეყნის ეკონომიურ მდგომარეობას. ცნობები მოლაპარაკებაში სხვა სახელმწიფოების მონაწილეობის შესახებ არ გამართლდა.

პუანკარეს სიტყვა.

ბორდო. 20 აგვისტო. ტრიოკურში ომში დახოცილთა ძეგლის გახსნის დროს პუანკარემ წარმოსთქვა სიტყვა რომელმაც სხვათაშორის სთქვა, რომ გერმანიამ მიიღო თავის თავზე ომის დროს დანგრეულ ადგილების აღდგენის ვალდებულება და საფრანგეთი შესძლებს შეასრულებინოს გერმანიას ვალდებულებანი და ამგვარად აღდგენილ იქნეს აღნიშნული ადგილები.

კაბინეტის სხდომა.

მანჩესტერი. 21 აგვისტო ბერლინში 21 აგვისტოს ღამით გაიმართა კაბინეტის სასწრაფო სხდომა იმ ტაქტიკის განსახილველად, რომელსაც უნდა დაადგეს კაბინეტი საკონტრიბუციო კომისიის დელეგატებთან მოლაპარაკების დროს მორატორიუმის და კონტრიბუციის საკითხში.

გერმანიის მარკა.

ბორდო. 20 აგვისტო. საკონტრიბუციო კომისიის წევრთა ბერლინში გაგზავნამ უმნიშვნელო გავლენა მოახდინა მარკის ღირებულებაზე. ყოველ შემთხვევაში გაბატონებულია აზრი, რომ საკონტრიბუციო კომისიის ბერლინში წარგზავნა არის პირველი სწორი ნაბიჯი.

გერმანიის ამბები

ბავარიის კონფლიქტი. მოლაპარაკება გრძელდება.

ბორდო. 21 აგვისტო. დღეს ბავარიის და ბერლინის მთავრობების წარმომადგენელთა სხდომაზე თავმჯდომარედ იქნება პრეზიდენტი. ბერლინიდან მიღებულ ცნობებით ვირტის მოლაპარაკება ბავარიის მინისტრებთან ღებულობს სასურველ ხასიათს, თუმცა და კანცლერმა ვირტმა უარყო ბავარიის ზოგიერთი მოთხოვნილებანი.

გერმანია და ავსტრია.

პარიზი. 21 აგვისტო. გერმანიის პრესა დიდ ყურადღებას აქცევს—ავსტრიის და გერმანიის გაერთიანების საკითხს.

პრესის აზრით ეს გაერთიანება წარმოადგენს ერთად ერთ გამოსავალ გზას ავსტრიისათვის, როგორც გერმანიის ნათესავ და მახლობელ სახელმწიფოსათვის.

მონარქისტების ყრილობა.

ბორდო. 21 აგვისტო. 1 სექტემბრისათვის ბერლინში დანიშნულია გერმანიის ნაციონალური პარტიის წლიური ყრილობა.

რეაქციის თარეში.

ბორდო. 21 აგვისტო. მიუნხენში 22 აგვისტოს ოფიცრები აწყობენ ადლუმებს ჰინდენბურგის ჩამოსვლის გამო.

მიუხედავათ ამისა, რომ რეიხსვერმა მიიღო დეპეშით ბრძანება არ მიიღოს მონაწილეობა მანიფესტაციაში ჰინდებურგი განსაკუთრებით დაათვალიერებს რეიხსვერს.

რუსეთი

ნატურალური გადასახადი უკრაინაში.

მოსკოვი. 22 აგვისტო. ნატურალურ გადასახადისაგან უკრაინაში უნდა შემოვიდეს 95 მილ. ფუთზე მეტი გლეხებს ზედმეტად დარჩებათ $22^1/_2$ მილ. ფუთზე მეტი, რაც საშუალებას მისცემს უკრაინას აწარმოვოს პურის მსხვილი დამზადება.

სასურსათო გადასახადი უკრაინაში.

მოსკოვი. 22 აგვისტო. ადგილებიდან მოდის ცნობები სასურსათო

გადასახადის კამპანიის წარმატებით ჩატარების შესახებ.

ეკატერინოსლავის გუბერნის ოდინცევსკის თემი, სასურსათო გადასახადი სავსებით აიკრიფა საბჭოთა ხელისუფლების მადლობის ნიშნად. შიმშილობის დროს გაწეულ დახმარებისათვის. საგუბერნიო აღმასკომის თავმჯდომარემ გამოუცხადა სოფლელებს მხურვალე მადლობა. თემი დასაჩუქრებულია გუთანით და ჩაწერილია წითელ დაფაზე.

გადასახადების კამპანია.

მოსკოვი. 22 აგვისტო. შრომის და თავდაცვის კომიტეტმა დაადგინა მიაქციოს ყველა საოლქო და საგუბერნიო ეკონომიური თათბირების და ფინანსთა სახ. კომისარიატის რწმუნებულების ყურადღება რათა ფინანსთა სახ. კომისარიატს მიანდონ დროული და სწორი ინფორმაცია გადასახადების აკრეფის მიმდინარეობის შესახებ.

უცხოეთი

ენვერ ფაშის სიკვდილი.

ჰანოვერი 21 აგვისტო. ლონდონიდან მიღებულ ცნობების თანახმად, ბუხარის საზღვარზე წითელ არმიასთან შეტაკების დროს მოკლულ იქნა ენვერ ფაშა.

უკანასკნელი ცდა.

ბოლდო. 21 აგვ. პრაღაში დიდ მნიშვნელობას აძლევენ ავსტრიის ფინტალერის გამგზავრებას. ამ გამგზავრებაში ამჩნევენ ავსტრიის მთავრობის უკანასკნელ ცდას სახელმწიფოს გადარჩენისათვის.

ომიანობის ნაშთი.

ბოლდო. 21 აგვ. შრომის მინისტრმა მაკ-ნემორმა „ობსევერ“-ში მოათავსა წერილი, რომელშიაც აღნიშნავს, რომ უმუშევრობა ინგლისში—ეს საფრანგეთის განადგურებული ოლქები. ყველა ეს ომიანობის მძიმე შედეგია, მაკ-ნემორის ცნობებით 21 წლის 1 ივლისში ინგლისში იყო 2,040,078 უმუშევარი.

ბრმა პოლიტიკის გამო.

ბოლდო. 21 აგვისტო. ჩესტერში გამოსვლის დროს ინგლისის მუშების ლიდერმა ტომასმა განაცხადა, რომ ინგლისის ხალხი იტანჯება ვერსალის ხელშეკრულების ბრმა პოლიტიკის გამო.

ახალი ცეპელინი.

ნაუენი. 21 აგვისტო. ფრიდრიხ ჰაფენში შეერთებულ შტატებისათვის აშენებენ ახალი ტიპის ცეპელინს, რომლის მოცულობა იქნება 70.000 50 მეტრი.

მოკავშირეების გეგმები.

ნაუენი. 21 აგვისტო. პარმანტიეს მისიის ამერიკიდან დაბრუნების გამო საფრანგეთის პრესა ამბობს, რომ ეს დაბრუნება არ მოასწავებს მოლაპარაკების ჩაშლას ეს არის მხოლოდ დროებითი შეწყვეტა პარიზში მოხსენების გასაკეთებლად ვალების საკითხში შეერთებულ შტატების თვალსაზრისის შესახებ.

ინგლისი და საფრანგეთი.

ბოლდო. 21 აგვისტო. ინგლისის მთავრობის პასუხი საფრანგეთის ნოტაზე ახლო აღმოსავლეთის კონფერენციის შესახებ გადასცა ინგლისის გარეშე საქმეთა სამინისტრომ პარიზში თავის ელჩის საშუალებით.

რეინლანდის ოკუპაცია.

კანოვერი. 21 აგვისტო. გერმანიის მთავრობის სტატისტიკური ცნობების თანახმად მოკავშირეთა საოკუპაციო ჯარების და საკავშირო კომისიის შენახვა უჯდება გერმანიას დაახლოვებით 20 მილიარდი გერმან. მარკა.

გაფიცვებში მონაწილეობის მიღებისათვის.

კანოვერი. 21 აგვისტო. იტალიის მთავრობამ დაითხოვა სამსახურიდან 60 ფოსტა-ტელ. მოხელე გაფიცვებში მონაწილეობის მიღებისათვის.

კომუნისტების გამარჯვება.

მოსკოვი 22 აგვისტო. ბერლინიდან იტყობინებიან: კომუნისტებმა გაიმარჯვეს ბერლინის გარდა სხვა მრავალ ქალაქებშიდაც რკინის გზელთა ყრილობის დელეგატების არჩევნებში.

გაზ. „როტე ფანეს“ დახურვა.

მოსკოვი 22 აგვისტო. გერმანიის მთავრობამ სამი კვირით დახურა გაზეთი „როტე ფანე“, კომინტერნის 10 აგვისტოს მოწოდების გადაბეჭდვის გამო. გაზ. „ფორვერტსი“ „ფრეიხეიტი“ და აგრეთვე მემარჯვენეების პრესა პროტესტს აცხადებს „როტე-ფანეს“ დახურვის გამო გაზ. „ფორვერტსი“ აღნიშნავს, რომ გაზეთის დახურვა არღვევს რესპუბლიკის თავდაცვის კანონს, რომელიც იგი იყო იარაღი მხოლოდ მემარჯვენეების საწინააღმდეგოთ გაზ. „ფორვერტსა“ და „ფრეიხეიტს“ აუცილებლად მიაჩნიათ გაზეთის გამოცემის განახლება არეულობის თავიდან ასაცილებლად.

გერმანიის მარკა.

მოსკოვი 22 მოსკოვი. ლონდონის ბირჟაზე მარკის კურსი 14 აგვისტოს დაეცა 5,000 მარკამდე გირვ. სტერლინ. გაზ. „დეილი ტელეგრაფი“ მარკის კურსის ახალი დაცემას აწერს იმ ხმებს, რომელიც გავრცელდა საფრანგეთის მიერ რეპრესიული ზომების მიღების შესახებ.

საკონტრიბუციო პრობლემა

ჰანოვერი 22 აგვ. ბერლინში ჩასვლის შემდეგ საკონტრიბუციო კომისიის წევრებმა ინახულეს პრეზიდენტი ებერტი. მოლაპარაკება დაიწყება ნაშუადღევს ფინანსთა სამინისტროში და იწარმოებს ვირტის თავმჯდომარეობით სხდომებში. ფინანსთა მინისტრის გერმესის გარდა, მონაწილეობას მიიღებენ სახელმწიფო მდივანი სიმონსონი გარეშე საქმეთა მინისტრი გირში, მრეწველობის მინისტრი მიულერი, აღორძინების სამინისტროს წარმომადგენელი სტატს-სეკრეტარი ბერგმანი და გერმანიის ელჩი პარიზში მაიერი.

ახალი კონფერენცია.

მოსკოვი 22 აგვისტო. ლონდონიდან იტყობინებიან, რომ ევროპის სახელმწიფოებს განზრახვა აქვთ მიიწვიონ შეერთებული შტატები ახალ კონფერენციაზე, რომელიც გაიმართება შემოდგომაზე. კონფერენციამ უნდა განიხილოს საერთაშორისო დავალიანების და გერმანიისა და რუსეთის ვალების საკითხი.

კომუნისტების პროცესი ავსტრიაში.

ვენა. ვენაში დაიწყო კომუნისტური პარტიის მეთაურების ტომანის, კორიჩნერის, ფრიდლანდერის, მორნიგის და კარდეგინის პროცესი, რომელთაც ბრალს სდებენ ვენის კომუნისტურ გაზეთ „როტე ფანეში“ რევოლუციონური მოწოდების გამოქვეყნებაში. პირველ სხდომაზე მოისმინეს ბრალდებულთა განმარტებანი, რომლითაც განაცხადეს, რომ ისინი არ სცნობენ თავისთვის სავალდებულო პასუხი აგონ ბურჟუაზიული სამსჯავროს წინაშე.

უმუშევრობა ინგლისში.

მოსკოვი. 22 აგვისტო. ინგლისის საამშენებლო მუშათა ფედერაციის ყრილობაზე გამოირკვა, რომ ინგლისში ამ ჟამად 100.000 უმუშევარი საამშენებლო ფედერაციის მუშაა. ბრიტანეთის კომუნისტური პარტია მოითხოვს გაერთიანებულ და ენერგიულ წინააღმდეგობის გაწევას მწარმოებელთა პოლიტიკისათვის.

ლიტვა და პოლონეთი.

მოსკოვი. აგვისტოს 22 ს გროდნოს მაზრის შვიდმა თემმა და ვილნოს მაზრის 9 თემმა აირჩიეს დელეგატები ლიტვის მთავრობის და ევროპის სახელმწიფოების და ამერიკის წარმომადგენლების წინაშე შუამდგომლობისათვის ერთა ლიგის კომისიის დანიშვნის შესახებ იმ ძალადობისა და რეპრესიების გამოსაძიებლად, რომელსაც პოლონეთის საოკუპაციო ხელისუფლება მიმართავს ლიტვის გლეხობისადმი. დელეგატების მიერ გამოქვეყნებული ოფიციალურ მასალებში მოყვანილია ფაქტები იმ დაუჯერებელ სიმკაცრისა, რომელსაც სჩადიან პოლონელები იმათ მშობლებისა და ნათესავობისადმი. ვინც არ სცნობს ოკუპანელებს, არ იღებს მონაწილეობას ვილნოს სეიმის არჩევნებში და არ შედის პოლონეთის ჯარში. პოლონეთის ოკუპანტები აკრავენ ფეხებზე ფიცარს და სცემენ მასზე მანამ, სანამ ცხვირიდან და ყურებიდან არ წავარდებათ სისხლი და შემდეგ ნახევრად ცოცხალს მიუგდებენ ძაღლებს. დაჭრილ სხეულს აყრიან მარილს ან უყრიან ფეხებში გახურებულს შაშფურს, სცემენ ორსულ ქალებს და ამათრახებენ მთელ სოფელს მხოლოდ იმისათვის, რომ ერთმა გლეხმა განაცხადა უარი პოლონეთის ჯარში შესვლაზე, გამოქვეყნებულ დოკუმენტებში სისწორით აღნიშნულია დასახიჩრებულ და დახოცილების გვარი და სახელები. ეს დოკუმენტები და ფაქტები მხოლოდ მკრთალად აშუქებენ პოლონელების ძალადობას და გამოხატავენ მხოლოდ მცირეოდენ ნაწილს იმისას, რასაც სჩადიან პოლონელი ოკუპანტები. დოკუმენტები ხელმოწერილია ყველა დელეგატების მიერ.

იტალიაში მომხდარი გაფიცვის შესახებ.

მოსკოვი 22 აგვისტო. 50,000 იტალიის რკინის გზელი დასაჯეს დისციპლინარული სასჯელით გაფიცვაში მონაწილეობის მიღებისათვის. მუშები დროებით გადააყენეს თანამდებობიდან და ზოგიერთები კი სავსებით დაითხოვეს, ხოლო გაფიცვის მეთაურები კი პასუხისგებაში მისცეს.

რომში სამსახურიდან დაითხოვეს რამოდენიმე ტელეგრაფ-ფოსტის მოსამსახურე ფაქტამ თავის დროზე აღუთქვა სოციალისტებს, რომ მთავრობა არ მიმართავს რეპრესიულ ზომებს თუ გაფიცვა მოხსნილი იქნება, ამიტომ პარლამენტის სოციალისტურმა ფრაქციამ მიმართა ფაქტას მოთხოვნილებით მისცეს მას განმარტება ამოდენა მოსამსახურეთა დათხოვნის შესახებ. ფაქტამ უარი სთქვა განმარტების მიცემაზე.

კომუნისტების დევნა პოლონეთში.

მოსკოვი 22 აგვისტო. გაზ. „რეჩ პოსპოლიტა“ იტყობინება, რომ ჩენსტოხოვის პოლიციამ დააპატიმრა კომუნისტების საოლქო კონფერენცია. რომელსაც ესწრებოდა 15 ამხანაგი.

იაპონია სტოვებს ციმბირს.

მოსკოვი 22 აგვისტო. გაზ. „ტაიმსი“ ოფიციალური წყაროებიდან მიღებული ცნობების თანახმად იტყობინება, რომ იაპონელების ჯარების ევაკუაცია ზღვისნაპირის ჩრდილო ნაწილიდან დაიწყება სექტემბერში და დამთავრდება იმისდამიუხედავად თუ რა ხასიათს მიიღებს რუსეთ-იაპონიის კონფერენცია.

ახლო-აღმოსავლეთის კონფერენცია.

მოსკოვი 22 აგვისტო. გაზ. „ტაიმსი“ იტყობინება, რომ მოკავშირეებმა გადასწყვიტეს მოიწვიონ ახლო-აღმოსავლეთის კონფერენცია ვენეციაში, რომელზედაც მონაწილეობას მიიღებს ოსმალეთის ორივე მთავრობა. გაზეთი ფიქრობს, რომ ანგორის მთავრობა მიიღებს ამ კონფერენციაზე მიწვევას.

იურიდიული შენიშვნები

(სასამართლოს მომწყობ განყოფილების საპასუხოდ)

ჩვენმა წერილებმა სასამართლოს მომწყობ განყოფილების **პასუხი** გამოიწვია. ამ პასუხის ადგილი იმ ბეჭდითი ორგანოში უნდა ყოფილიყო, სადაც ჩვენი წერილი იყო მოთავსებული: მაშინ გაზეთის მკითხველთ შეეძლოთ ჩემი აზრიც და პასუხიც ერთი ერთმანეთისთვის დაეპირდაპირებია და თავისი საკუთარი შეხედულება შეედგინა. მაგრამ ჩვენმა ოპონენტმა ამ სალიტერატურო ჩვეულებას გადაადგა და სხვა გზა მონახა: **საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის დაწესებულების პასუხი არა ქართულს, რუსულს** ოფიციალ პრესაში („პრავდა გრუზიი“) გამოაქვეყნდა.

რა სერიოზული ხასიათისაა ეს „პასუხი“, რამდენად იმას შეუძლია ვინმე რამეში დაარწმუნოს,—ამაზე მე წერილ...

ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲔᲚ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲘᲡ ᲑᲐᲠᲝᲛᲔᲢᲠᲘ

(დოგმატიური სოციალიზმის კრიზისი).

4.

მთელი მეორე ინტერნაციონალის პოლიტიკა და სამოქმედო გეზი აგებული იყო კაპიტალიზმის ევოლიუციის სქემასა და თვითლიკვიდაციის თეორიაზედ. ამ გარემოებამ დაუკარგა ამ ინტერნაციონალს აქტივიზმი და პასიურად თავი მოახრევინა კაპიტალისტური ევოლიუციის ობიექტიური მიმდინარეობის წინაშე. აქტიური ჩარევა ჩვენთ ცხოვრების მსვლელობაში და დასახულ მიზნის შეწონვით ობიექტიური გარემოების შეცვლის ცდა არ ახასიათებდა მეორე ინტერნაციონალის მეთაურებს. მათგანის დიდ უმეტესობას რევოლიუცია და პოლიტიკა აქტივიზმისა თავისებურად ესმოდა და ეს მომენტები პროლეტარიატის შემოქმედებითი ენერგიის გამომჟღავნებაში კი არ გამოიხატებოდა მათის შეგნებით, არამედ კაპიტალისტური ევოლიუციის სტიქიურს მსვლელობასა და მისს ისტორიულს მისიაში. „კაპიტალიზმმა საბოლოო ანგარიშით აუცილებლად უნდა იმუშაოს ჩვენთვის“,—აი საფუძველი, რომელზედაც აშენდა მთელი მეორე ინტერნაციონალის პოლიტიკა. ამ პოლიტიკამ ძირიანად აღმოფხვრა ნამდვილი აქტივიზმი და არც ერთი ადგილი არ დასტოვა რევოლიუციონურ ენტუზიაზმისათვის.

ამიტომ მეორე ინტერნაციონალის მოღვაწეთა და თეორეტიკოსთა შორის ძნელი არის იპოვოთ ნამდვილი მაქსიმალისტები და რევოლიუციის პოლიტიკოსები. გაბატონებულმა თეორიამ კაპიტალიზმის თვითლიკვიდაციის შესახებ და ამ თეორიაზე აგებულმა პოლიტიკამ შეუძლებელი გახადა, პირველ ხანებში მაინც, მარქსისტული მაქსიმალიზმის წარმოშობა და აქტიური რევოლიუციონიზმის პოლიტიკის გატარება. მართალია იყვნენ პირები, იყო მიმართულება, რომელიც თავიანთ თავს მემარცხენეებს უწოდებდნენ და რომელნიც ისევე იმოქნებოდნენ ცენტრიდან რ.ოგორც რევიზიონისტებიდან, მაგრამ მათი პოლიტიკა არ იყო აგებული ფართოთ რევოლიუციონურს სამოქმედო გეგმებზედ, აქაც საფუძველი და გამოსავალი წერტილი იყო ეკონომიური ბაზა და კაპიტალისტური ურთიერთობის ობიექტიური გარემოება. უკეთ რომ ვსთქვათ—მემარცხენეები ებრძოდნენ რევიზიონისტებსა და რადიკალებს (ცენტრისტებს) უფრო ზედმეტი რევოლიუციონური ფრაზეოლოგიისათვის. მაგრამ სოციალიზმის განხორციელების საქმე არ იდგა მათ პროგრამაში როგორც მორიგი განსახორციელებელი ამოცანა. მემარცხენე ფრთა, დიდი რევოლიუციონური ენთუზიაზმისა და აქტიური შემოქმედებით აღფრთოვანებულნი, ვერ ითქვნდნენ და ვერ შეურიგდნენ იმ გარემოებას, რომ გერმანიისა და მთელი ქვეყნის სოციალ-დემოკრატია კისრიან-თავიანად ჩაეფლო ყოველ დღიურ კითხვების ჭაობში და პარლამენტარული ბრძოლის მეთოდები შეიქმნა მათი აქტივობის საქმე. ეს იყო აშკარა გახრწნა მუშათა პარტიისა და მათი პრაქტიკული ოპორტუნიზმი, რამაც შემდეგში თავისი შესაფერისი ნაყოფი გამოიღო და დიდი მანძილით დააშორა ეს პარტია სოციალისტურს პოლიტიკას. ყოველდღიური კითხვებითა და პარლამენტარიზმით გატაცებამ იმდენად დაჰფირთა სოციალ-დემოკრატიული პარტია, რომ მისს გეზშიდ ვერ ლაპარაკი რევოლიუციონური საქმიანობა და მისი მორიგ კითხვებიდ ნამოშლილ იქმნა ფაქტიურად სოციალისტური პოლიტიკა. სოციალ-დემოკრატიის ამ გახრწნასა და მისს მორალურს დაცემას ნათლად ხედავდა მემარცხენე ფრთა და ისიც მთელი თავისი ენერგიით ებრძოდა ასეთს მდგომარეობას, მაგრამ მათს პროგრამასაც უფრო ახასიათებდა თეორიული მსჯელობა და პრინციპიალური შეფასება საკითხებისა, ვინემ აქტიური პოლიტიკის გატარება, სოციალიზმის საქმის მორიგ ამოცანად დასახვა. აქ იყო უმთავრესად პრინციპიალური დავა რევოლიუციისა და პარლამენტარულ მეთოდების შესახებ რეფორმიზმისა და სოციალიზმში გარდასავალ საშუალებების გამონახვის გარშემო, მაგრამ სოციალისტური საქმიანობის, სოციალიზმის დღესვე განხორციელებისა და ამიტომ პროლეტარიატის მიერ დღესვე პოლიტიკური ძალა-უფლების ხელში ჩაგდებისათვის ბრძოლა, არ შეადგენდა ამ დავის მთავარ თემას. ასეთი მაქსიმალიზმი თითქმის არ იცის მეორე ინტერნაციონალმა.

შეიძლება გადაჭრით ითქვას, რომ მთელი მეორე ინტერნაციონალის საქმიანობა და სამოქმედო პროგრამა ეს არის აშკარა რეფორმისტული ოპორტუნიზმის გამეფება, სადაც რევოლიუციონური აქტივიზმის პოლიტიკა მძიმე ლოდის ქვეშ დაჰფარა ობიექტიური გარემოების წინაშე ქედის მოხრამ და კაპიტალისტური ევოლიუციის თეორიამ. მარქსიზმის მეორე მხარე, რომლის მიხედვითაც პროლეტარიატის მორიგ ამოცანასა და საზრუნავ საგანს შეადგენდა არა კაპიტალიზმის განვითარება და მისი წარმატებისათვის ზრუნვა, არამედ პოლიტიკურ ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება და „დესპოტიური ჩარევით საკუთრების უფლებასა და ბურჟუაზიულ საწარმოო ურთი-ერთობაში“, კაპიტალისტური მეურნეობის ბუნების ტრიალის შეცვლა და მისი განადგურება, მოხსნილ იქმნა მეორე ინტერნაციონალის სამოქმედო პროგრამიდან და მას დიდი ხნის განმავლობაში არ გამოუჩენია ენერგიული დამცველი. მთელი მეორე ინტერნაციონალი in corpore პროგრამა მარქსიზმის ნიადაგზედ იდგა, რაც ასე იოლად ეგუება კაპიტალისტური მეურნეობის პროცესსა და ხელს უწყობს მის განვითარებას, მაგრამ რაც არ იცის „კომუნისტურმა მანიფესტმა“ და აქ წამოყენებულმა, პრინციპიალურად დასაბუთებულმა სამოქმედო პროგრამამ. მარქსი იმ ხანებში უკიდურესი რევოლიუციონერი იყო და მტერი დემოკრატიული პოლიტიკისა და პარლამენტარული უვერტიურების. მას სწამდა დიდი სოციალისტური რევოლიუციის მოახლოვება და ამიტომ პროლეტარიატის მორიგ კითხვათ სახავდა პოლიტიკურს ძალა-უფლებისათვის ბრძოლასა და სოციალიზმის საქმეს. მარქსის პრაქტიკული პოლიტიკა რევოლიუციონურს საქმიანობაზედ იყო აგებული და კაპიტალიზმის განვითარების სქემა მხოლოდ თეორიის საკითხს შეადგენდა მისთვის და არა პრაქტიკულ პოლიტიკის საქმეს. ამიტომ მარქსმა „კომუნისტურს მანიფესტში“ წინააღმდეგ დემოკრატიული პროგრამისა (მინიმუმის), რომელიც შესაფერისა მხოლოდ კაპიტალისტური წესწყობილების და მისი წარმატების საფუძველი, წამოაყენა გარდამავალი პერიოდის ზომები და საშუალებანი, რომელნიც კაპიტალიზმიდან სოციალიზმში გარდასავალ პროგრამას წარმოადგენდა და რომელსაც თანდათანობით ძირშივე უნდა აღმოეფხვრა კაპიტალიზმი. ამით მარქსი ჩვენს წინ წარმოსდგა როგორც რევოლიუციონერი და მაქსიმალისტი.

მარქსმა სოციალურ რევოლიუციის მოახლოვებაზე და ამისათვის პირობების მომზადებაზედ ააგო თავისი რევოლიუციონური კონცეპცია. მას სწამდა სოციალურად რევოლიუციის მოახლოვება და ეს რწმენა დიდი ხნის განმავლობაში არ დაუკარგავს მარქსს. ეგერტის პროცესზედ ამხ. ნ. ბუხარინმა ერთი დამახასიათებელი ციტატა მოიყვანა მარქსის წერილიდან, რომელიც მოთავსებული ყოფილა 1854 წელს 2 თებერვლის „ნიუ-იორკის ტრიბუნაში“, საიდანაც ნათლად მტკიცდება მარქსის რევოლიუციონური პოლიტიკა.

„ჩვენ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ევროპაში არსებობს კიდევ მეექვსე მპყრობელი (держава), რომელიც განსაზღვრულს მომენტში დაამყარებს თავის ბატონობას ყველა დანარჩენ ხუთ მპყრობელ-წოდებულ დიდს მპყრობელებზე და ჩაიგდებს მათ ტრთოლვაში. ეს მპყრობელთა—რევოლიუციაა. მას შემდეგ, რაც დიდი ხნის განმავლობაში იგი დაფარული იყო წარსულში, ახლა იგი ხელახლად ვითარდება კრიზისისა და სიმშილობის ნიადაგზედ და საჭიროა მხოლოდ მომენტი, რომ ის გამოვიდეს მახვილით ხელში. ნაპერწკლად ამისთვის იქნება მოსალოდნელი ევროპიული ომი“.

მარქსის ეს მოსაზრებანი მეტად დამახასიათებელი და მნიშვნელოვანია მრავალის მხრით, უწინარესს ყოვლისა ის ნათლად ამტკიცებს, რომ მარქსი პრაქტიკულად რევოლიუციონურს ნიადაგზედ იდგა და არ მიაჩნდა შესაძლებლად მშვიდობით „გადასვლა“ ერთი სოციალური წყობილებიდან მეორეში. მეორეს მხრით, მას სოციალური რევოლიუცია მოახლოვებულად მიაჩნდა და ამისი გამოსავალ წერტილად საერთაშორისო ომი წამოაყენა, რომელიც შექმნიდა კრიზისებს და სიმშილობას მეორე ინტერნაციონალის ორივე ფრთამ—ცენტრმა და რევიზიონისტურმა, მარქსის ეს დებულება დაივიწყეს და ორივემ ერთნაირად მშვიდობიანი გარდასვლა დაუ...

გავგზავნე იმავე „პრავდა გრუზიი"-ში, თუ გაზეთს არ დაავიწყდება ძველი პრინციპი: „audiatur et oltera pars" და თუ ჩემს წერილს დასტამბავს. იმ წერილში, სხვათა შორის, აღუთქვი მკითხველს, უმართებულო „პასუხის" არსებითი მხარეს „ტრიბუნაში" განვიხილავ მეთქი. ახლა ვასრულებ ამ დაპირებას.

სასამართლოს მომწყობი განყოფილება ერთობ მოკლედ ეხება ჩვენს წერილებს არსებითად. ეხსომებათ მკითხველებს, რომ, ჩემი აზრით, სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელიც სინიდისზე უნდა იყოს დამყარებული, არ გადისინჯება არსებითად საკასაციო ინსტანციაში. სასამართლოს მომწყობი განყოფილება სხვა აზრის არის და მოჰყავს ორი სრულიად დაუსაბუთებელი დებულება. დღეს მარტო ერთს განვიხილავ. „სახალხო სასამართლოს დებულება—ამბობს პასუხის ავტორი—ნებას აძლევს მოსამართლეთა საბჭოს, გააუქმოს გადაწყვეტილება იმ შემთხვევაშიაც, როდესაც იცნობს, რომ გადაწყვეტილება ცხადათ უსამართლოა (118 მ.). აქედან ცხადია, რამდენათ უსამართლოა მტკიცება, რომ ყველაფერი სახალხო სასამართლოს სინიდისს აქვს მინიჭებული (все предоставлено совести народн. суда)."

აი მთელი მოსაზრება, რომლითაც უნდა „პასუხის" ავტორს თავისი აზრი დაასაბუთოს. საჭიროდ მიგვაჩნია, ერთი ნაწილი ჩვენი წერილისა მოვიყვანოთ აქ. „მოამბეში" ჩვენ, სხვათა შორის, ვსწერდით:

„ღირსშესანიშნავია, რომ თვით რუსეთში ისე ესმით მოსამართლეთა საბჭოს უფლება-მოვალეობა (კომპეტენცია), როგორც ჩვენ ეს ავხსენით. იქაც ამტკიცებენ, საბჭოს არა აქვს უფლება, საქმის არსებითი მხარის განხილვაში შევიდეს. იუსტიციის კომისარიატის, მიტ. კურსკიმ, ერთი საინტერესო წერილი მოათავსა ჟურნალში: „პროლეტარიატი რევოლიუცია და სამართალი". აღნუსხავს რა მართლმსაჯულების გარანტიები და მათ რიცხვში აპელაციის უფლებაც, მან წარმოსთქვა თავის წერილში: „ამ თეორიიდან პროლეტარიატის რევოლიუციას ერთი ქვაც არ დაუტოვებია". შემდეგ გადადის რა განსაკუთრებით აპელაციის მნიშვნელობაზე, განაგრძობს იგი: „უფლება, რომლის ძალით შეიძლებოდა გადატანილიყო სამოქალაქო საქმე მეორე ინსტანციაში აპელაციის წესით, ესე იგი არსებითად განსახილველად,—ეს უფლება უკუგდებულია სახალხო სასამართლოს დეკრეტით. თვით სტრუქტურა სასამართლოისა, რომელშიაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა პროლეტართა და გლეხთა წარმომადგენლებს ეკუთვნის,—თვით სტრუქტურა, ვამბობთ, იმნაირია, რომ ის ვერ იგუებს სასამართლოს გადაწყვეტილება ხელმეორედ გადასინჯული იქნას მეორე ინსტანციაში. ეს იმიტომ, რომ საქმე წყდება ხალხის წარმომადგენელთა მონაწილეობით, და ხალხურ ელემენტს სასამართლოში ბურჟუაზიული მეცნიერებაც სთვლიდა გადამწყვეტ ფაქტორად, რომელიც არ უშვებს (не допускает) საქმე გადასინჯულ იქმნას არსებითად მეორე ინსტანციაში".

„კომენტარიები აქ საჭირო არ არის: ის იურისტი, რომელსაც დიდი ღვაწლი უძღვის რუსეთის დებულების შედგენაში, ადასტურებს, რომ ამ დებულების ძალით, არ შეიძლება საქმე იქნას საბჭოში არსებითად გადასინჯული. ამას სახალხო სასამართლოს სტრუქტურა ეწინააღმდეგება.

„მაგრამ მაინც გვეკამათებიან. დებულების 89 მუხლში ნათქვამიაო, რომ საბჭოს შეუძლია გადაწყვეტილება გააუქმოს იმ შემთხვევაშიაც კი, როდესაც ეს „გადაწყვეტილება ცხადათ უსამართლოა". და როგორ უნდა დავრწმუნდეთო—განაგრძობენ ოპონენტები,—რომ გადაწყვეტა „აშკარად უსამართლოა", თუ ვერ შევალთ საქმის არსებითი მხარის განხილვაშიო.

„რომაელი იურისტები იტყოდენ ხოლმე: „Vitanda est interpretatio, quae legislatores infames faciat". ისე ნუ ვიგულისხმებთ კანონსო, რომ იმით კანონმდებელი როგორმე დავამციროთ, შეცდომა, ან უცოდინარობა მივაწეროთ. ჩვენ კი სწორედ რომაელთა თქმულების წინააღმდეგ წავიდოდით, თუ კი სიტყვებს „ცხადათ უსამართლოა" გავიგებდით ისე, როგორც ამას ჩვენი მოწინააღმდეგენი ხსნიან. მართლაც, გამოდის რომ კანონმდებელი თითქმის დებულების ყოველივე მუხლში ხაზს უსვამს, საბჭომ არსებითად საქმე არ განარჩიოს, მაგრამ ამავე კანონმდებელს შეუტანია იმავე დებულებაში ისეთი მოთხოვნილება, რომლის აღსრულება აუცილებლად იწვევს საქმის არსებითად განრჩევას, ესე იგი ყველა იმ ფაქტიური მასალისა, რომელიც სახალხო სასამართლოს სახეში ქონდა საქმის გარჩევის დროს. აქ აზრთა პირდაპირი უთანხმოება, წინააღმდეგობა იქნებოდა. მაშასადამე, ეჭვს გარეშე უნდა იყოს, რომ კანონმდებელი არ აძლევდა სიტყვებს „აშკარა უსამართლოა" იმ მნიშვნელობას, რომელსაც ჩვენი ოპონენტები აძლევენ.

„პირველად, ის უნდა ვიკითხოთ, რატომ სიტყვები „ცხადათ უსამართლოა" უთუოდ უნდა დავუახლოვოთ, უნდა მივაწეროთ საქმის ფაქტიურ მხარეს? მგონია, ყველა ენაზე „სამართალი", „სამართლიანობა" ერთ და იმავე ძირიდან (jus, justiti) წარმოსდგება. რატომ არ შეიძლება ვიფიქროთ, რომ ამ სიტყვებში იგულისხმება საქმის იურიდიული სფერო, უფლებრივი შემეცნება და არა საქმის ფაქტიური მდგომარეობა? მაშასადამე, საბჭომ ეს „უსამართლობა" უნდა ეძიოს არა იმ გზით, რომ განიხილოს საქმის ყოველივე მასალა, არამედ თავის ყურადღება უნდა მიაქციოს იურიდიულ მხარეს, იურიდიულ შემეცნებას (დებულ. 22 მუხ.) და გამოარკვიოს, თუ რამდენად უფლებრივი შემეცნება, განჩინებაში დადასტურებული, მისაღებია. ეს თვალსაზრისი სავსებით გასაგებია და მისაღები, თუ გავიხსენებთ იმ პოლიტიკურ და სოციალურ პირობებს, რომლებშიაც რუსეთის დებულება წარმოიშვა. ცხადია, რომ ამ დეკრეტს, ამ პროცესუალურ კოდექს, ადგენდენ მაშინ, როდესაც მატერიალური უფლების (материальное право) კოდექსი არ ქონდათ. ძველი უფლება (право), რომელიც მოსპეს, უნდა შეცვლილიყო ახალი, პროლეტარული უფლებრივი შემეცნებით, მაგრამ ამ „შემეცნების" კოდექსი კი არსად იყო. და, ამ შემთხვევაში კანონმდებელი იძულებული გახდა ამ შემეცნების, საქმის იურიდიული მხარის გამოკვლევა, ამ პროლეტარული "უსამართლობის" ახსნა-განმარტება მეორე ინსტანციის კონტროლისათვის მიენდო. ამ სფეროში საბჭოს უპირატესობა ეძლევა.

„ამ შეხედულებაში კიდევ უფრო ვრწმუნდებით, როდესაც ჯეროვან ყურადღებას ვაქცევთ სიტყვას „ცხადათ", რისთვის არის აქ ეს სიტყვა? ეჭვი არაა კანონმდებელი ყოველივე უსამართლოებას, ამ შემთხვევაში ყურადღებას არ აქცევს. იმას ცხადი უსამართლობა აქვს სახეში. რასაკვირველია, თუ გადაწყვეტილება უსამართლოა, ის უსამართლო იქნება არა თუ მარტო იმ შემთხვევაში, როდესაც იგი თვალში გვეცემა, არამედ მაშინაც, როდესაც ის სადღაც, საქმის ფაქტიურ მასალებშია მიმალული. მაგრამ კანონი თხოულობს, რომ უსამართლობა ცხადი იყოს. კანონმდებელი თითქო ასე ამბობს: როდესაც უსამართლობა ცხადია, შეიძლება გადაწყვეტილება გაუქმდეს; როდესაც იგი საქმის არსებითი მხარეშია ჩაფლული, ნუ ეძიებ, ამ შემთხვევაში განჩინება ძალაში უნდა დარჩეს. რაღა თქმა უნდა, ეს იმას ნიშნავს, რომ საბჭო ვერ შეეხება ფაქტიურ მასალას „უსამართლობის" გამოსარკვევად. ეს უსამართლობა ცხადი უნდა იყოს, ესე იგი აშკარად უნდა ჩანდეს თვით სასამართლოს გადაწყვეტილებიდან, რეზოლიუციიდან. საბჭო ვერ შევა, მაგალითად, იმის განხილვაში, სამართლიანად თუ უსამართლოდ მოიქცა სახალხო სასამართლო, როდესაც მან მოწმე ივანეს ჩვენება სარწმუნოდ იცნო და მოწმე პეტრეს არ დაუჯერა, ვერც იმის განხილვაში, სამართლიანია თუ უსამართლო სასამართლოს დასკვნა, რომელიც მან მოწმეთა ჩვენებიდან ან საბუთებიდან გამოიტანა.

„მაგრამ საქმის ფაქტიურ მდგომარეობას სასამართლოს უფლებრივი, იურიდიული დასკვნა მოსდევს ხოლმე. ვთქვათ სასამართლომ, საქმის გარემოებათა მიხედვით, დაადგინა: გადახდეს მოპასუხეს მაძიებლის სასარგებლოთ ამდენი და ამდენი მანეთი პირის გატეხისთვის (ნეუსტოიკა). საბჭო ვერ იტყვის, რომ ეს განჩინება საქმის გარემოებას ეწინააღმდეგება, თუ ამ დასკვნამდე მივიდა სასამართლო კანონიერი გზით. მაგრამ შეუძლია, გადაწყვეტილება დაარღვიოს მხოლოდ მაშინ, თუ სცნობს, რომ ფულის გადახდა იმ პირობებში, რომელნიც თვით სასამართლომ დაადასტურა, ეწინააღმდეგება დღევანდელ უფლებრივ შემეცნებას,—მაშინ, საბჭოს აზრით, გადაწყვეტილება ცხად უსამართლობას წარმოადგენს.

„თუ ჩვენ ასე არ ვიგულისხმებთ სიტყვები „ცხადათ უსამართლოა" და ვიფიქრეთ, რომ საქმის არსებითად განხილვა საბჭოში შესაძლებელია,—იმ შემთხვევაში პირდაპირ გაუგებარი დარჩება კანონმდებლის მოქმედება. მართლაც, თუ კანონმდებელი უფლებას აძლევდა საბჭოს საქმე არსებითად გაერჩია, რატომ ამდენს იწუხებდა თავს, რატომ ლაპარაკობდა, რომ სახალხო სამართლის გადაწყვეტილება დაბოლოებითია, საბჭო საკასაციო ინსტანციაა და სხვ. რა უშლიდა პირდაპირ, გარკვევით აღენიშნა, რომ მეორე ინსტანცია (საბჭო) აპელაციური წესით არჩევს საქმეს (თუმცა კი ეს სახალხო სასამართლოს წყობილებას ეწინააღმდეგებოდა). მაშინ, რასაკვირველია, საბჭო ორივე მხრივ—ფაქტიურად და იურიდიულადაც—განიხილავდა საქმეს, თვითონვე დაადგენდა გადაწყვეტილებას და ხელმეორედ გასახილველად სხვა სასამართლოს საქმეს არ გადაუგზავნიდა. შესაძლებელი იყო მესამე ინსტანცია—საკასაციო—არც კი დაეარსებია კანონმდებელს. რუსეთის კანონმდებლობაში იყო ამისთანა მაგალითი. როდესაც სენატი საქმეს განიხილავდა, როგორც მეორე, აპელაციური, ინსტანცია, მის გადაწყვეტილებაზე საკასაციო საჩივარი დაუშვებელი იყო".

ამას ვამტკიცებდი მე რუსეთის დებულების შესახებ. [illegible] მკითხველს, რომ ჩვენი დებულების 118 მუხლი [illegible] თის დეკრეტის 89 მუხლისა,—მაშასადამე ისე უნდა ვიგულისხმოთ 118 მუხლი, როგორც 89.

ასეთი იყო ჩემი აზრი, შეძლებისადაგვარად დასაბუთებული. სასამართლოს მომწყობ განყოფილებას შეეძლო, რაღა თქმა უნდა, წინააღმდეგი გამოსულიყო, მაგრამ მაშინ ვალდებული უნდა ეცნა თავის თავი, ჩემი მოსაზრებები როგორმე გაებათილებია და თავისი—უფრო კარგათ დამტკიცებული—მოეყვანა. გარნა ჩვენ ამას ვერ ვხედავთ. მოიგონეთ სასამართლოსმომწყობ განყოფილების ზემოთ მოყვანილი „პასუხი", შეადარეთ იგი „მოამბიდან" ამონაწერს—და ცხადათ დაინახავთ, რომ ან ჩემი წერილები „მოამბეში" მას არ წაუკითხავს, ან და მათი გაბათილება სრულიად თავისთავზე არ მიუღია. ალბათ, ეს მისთვის ერთობ აუტანელი ტვირთი შეიქნა.

(გაგრძელება იქნება).

დ. კვარკველია.

ახალი ამბები

— ჟურნალისტთა დროებითი ბიურომ დაადგინა: მოწვეულ იქნეს აგვისტოს 28 დილის 11 საათზედ წევრთა საზოგადო კრება, განხილულ იქნება: დროებითი ბიუროს მოქმედება, მომავალი სამოქმედო გეგმა და აირჩევა მუდმივი ბიურო. უქვორუმობის გამო კრება გადაიდება ამავე დღის 12 საათისათვის და მაშინ კი გაიხსნება, რამდენიც არ უნდა დაესწროს, წევრებად ითვლებიან ყველა ჟურნალისტები, ვისაც გადახდილი აქვს საწევრო 1 ივლისამდე.

— ქალაქის სასაკლაოს მოქმედება 6 თვის განმავლობაში: სულ სასაკლაოზედ მოყვანილი 41406 თავი საქონელი. აქედან მსხვილი—15,143, წვრილფეხი—22,883 და ღორებიც 2375. დაკლულია: სხვილფეხი საქონელი—10,785 ფუთი, წონით 86,280 ფუთი; წვრილ-ფეხი—21,792 სული, წონით 27,240 ფუთი, და 2,209 ღორი წონით—8,836 ფუთი. სულ დაკლულია—34,786 ფუთი, წონით 122,356 ფ. საერთო შემოსავალი ამ ხნის განმავლობაში ყოფილა 4,710,925.000 მან. გასავალი კი—4,727,289,000 მან. აქედან პირად შემადგენლობაზედ დახარჯულია 2,237,838,000 მ.

— ფოთის ნავთსადგურიდან გავიდა ინგლისის გემი „ციპრია" 3961 ტონი მარგანეცით.

ვეს საჩქაროდ სოციალურ ტრანსფორმაციას. ჩვენ ქვემოდ დავინახავთ, რომ ცენტრმა რეფორმისტულ ავადმყოფობისაგან ვერ გაინთავისუფლა თავი და ჰფიქრობს სოციალურ ცხოვრების ტრანსფორმაცია საწარმოო ძალების შეუფერხებლად და ეკონომიური საფუძვლების დაუშლელად უნდა მოხდეს, ასე ვსთქვათ უმტკივნეულოდ. მის მიერ გაგებული რევოლიუცია, რომელსაც ამ ბოლო ხანებში დაემლაშებენ ისინი, არის მხოლოდ პოლიტიკური ძალაუფლების შეცვლა, რომლის შემდეგ დაუშლელად ხდება ძველი სოციალური სცხოვრების ახალზე შეცვლა.

როგორც აღვნიშნეთ, მთელმა მეორე ინტერნაციონალმა არ იცის მაქსიმალიზმი და შორს სდგას მარქსის ზემოდ აღნიშნულ რევოლიუციონურ კონცეპციისაგან. ამ ორგანიზაციამ თავის სამოქმედო პროგრამას საფუძვლად დაუდვა უმთავრესად კაპიტალიზმის განვითარების სქემა და რევოლიუციონური აქტივიზმი სავსებით განდევნა თავის თავიდან. მეორე ინტერნაციონალის საქმიანობაში წითელ ზოლივით არის გატარებული ოპორტუნიზმი და კაპიტალიზმთან შეგუების პოლიტიკა. აშკარა ომი კაპიტალიზმს ვერ გამოუცხადა ჯერ მემარცხენე ფრთამ და ისიც საკითხს რევოლიუციის შესახებ შორეულ დროისათვის სდებდა და მხოლოდ პრინციპიალურ ბრძოლას აწარმოებდა ცენტრისა და რევიზიონისტების წინააღმდეგ.

ოპორტუნიზმის გამარჯვება მეორე ინტერნაციონალში უნდა მიეწეროს პროგრამა მინიმუმისა და დემოკრატიზმის შეტანას სამოქმედო პროგრამაში. მარქსი წინააღმდეგი იყო დემოკრატიზმისა და „გოტის პროგრამის კრიტიკაში" აშკარა ომი გამოუცხადა მას. მაგრამ სოც.-დემოკრატიის შემდეგმა განვითარებამ გვერდი აუხვია მარქსის რევოლიუციონურ გეგმებს და სოციალისტური აზროვნება სავსებით დაემორჩილა ბურჟუაზიულ პარტიებისაგან გადმოღებულ პროგრამა მინიმუმებს. ამგვარივ ერფურტის პარტეიტაგმა გადამეტებული როლი ითამაშა სოც.-დემოკრატიულ პარტიის განვითარების საქმეში და სავსებით დააყენა იგი ოპორტუნისტულ ნიადაგზედ.

პროგრამა მინიმუმსა და დემოკრატიზმს ბევრი საერთო არ აქვსთ სოციალისტურ პოლიტიკასთან და სოციალიზმის სრულ ანტიპოდს წარმოადგენენ. დემოკრატიზმი გზას უკაფავს კაპიტალიზმსა და ქმნის მისი განვითარებისათვის ხელსაყრელ პირობებს. დემოკრატიზმი თავისი სოციალური და პოლიტიკური შინაარსით არ უარყოფს კაპიტალიზმსა და მეურნეობის ინდივიდუალურ ფორმას; ის უფრო ამაგრებს კაპიტალიზმსა და აძლიერებს მისს არსებობას.*) ამიტომ დემოკრატიზმის ნიადაგზედ ნიშნავს არსებითად კაპიტალიზმის ნიადაგზედ დგომასა და მისი გაუმჯობესებისათვის ზრუნვას. ს.-დემოკრატიამ პროგრამაში დემოკრატიზმის შეტანილთა და პროგრამა მინიმუმის მიღებით გზა გაუხსნა ოპორტუნისტულ აზროვნებასა და ორივე ფეხებით დასდგა კაპიტალისტური მეურნეობის საფუძვლებზედ.

ამით ს.-დემოკრატიამ ქედი მოიხარა ოპორტუნიზმის წინაშე და მისი საზრუნავი საგანი შეიქმნა ყოველ დღიური მოთხოვნილებანი პროლეტარიატისა და მოქმედების სფეროდან გაუშვა სოციალიზმის საქმე. დემოკრატიზმი ახალი ვარიაცია შეიქმნა კაპიტალიზმის ევოლიუციის თეორიისა და მისი პრაქტიკული ფილოსოფია. პროგრამა მინიმუმისა და დემოკრატიზმის საშუალებით ს.-დემოკრატია ნათლად დასდგა კაპიტალიზმთან შეგუების ნიადაგზედ და კომპრომისულ გზას გაჰყვა. ამ პოლიტიკით მან მოინდომა არც წვადის და არც შამფურის დაწვა, კაპიტალისა და უბიწოების თანაბრად შენარჩუნება.

დემოკრატიზმი გზას უკაფავდა და რეალურად ახორციელებდა სოციალური ცხოვრების ევოლიუციის სქემასა და ამიტომ პოლიტიკის წამოყენება ნიშნავდა ს.-დემოკრატიულ თეორიისა და პრაქტიკის შეუღლების ცდას, პრაქტიკულად ასეთი ცდა სრულის კრახით დაგვირგვინდა და პარტიამ მთელი თავისი საქმიანობა მხოლოდ ერთ კაპიტალიზმის მხარეს მოახმარა და სოციალიზმის საქმე უყურადღებოდ დარჩა პრაქტიკულს საზომით.

დემოკრატიზმი პასივიზმისა და ოპორტუნიზმის პრაქტიკული ფილოსოფია და ამიტომ ფილოსოფიის გაზიარება ნიშნავს რევოლიუციისა და აქტივიზმის უარყოფას. დემოკრატიული პოლიტიკით მენშევიკები გზას უხსნიდნენ კაპიტალიზმის განვითარებას, ერთგვარ მეუშე ქალის როლს თამაშობდნენ სოციალური ევოლიუციის სქემის განხორციელების საქმეში. გარედან დახმარების საშუალებით მენშევიკები სცდილობდნენ ხელსაყრელი ობიექტიური პირობები შეექმნათ, რომ კაპიტალიზმი თავისი შინაგანი განვითარების კანონით თავისთავად ჩასახულიყო სოციალიზმი და უმტკივნეულოდ გადაეტანა მისი მშობიარობის მომენტები. ამ პროცესების დროს სოციალ-დემოკრატია მთელს თავის იმედებს ობიექტიური ევოლიუციის კანონზე ამყარებდა და თვითონ მხოლოდ გარეშე დამხმარეების როლში გამოდიოდა. აქტიური ჩარევა სოციალურ ცხოვრების პროცესში და ახალი სამეურნეო ურთიერთობისათვის შეგნებულად ნიადაგის დამზადება, არ შეადგენდა ს. დემოკრატიის საზრუნავს საგანს.

1891 წელს ერფურტის პარტეიტაგზედ ვილჰელმ ლიბკნეხტმა ენერგიულად გაილაშქრა მემარცხენე ოპოზიციის მოუთმენელ ტაქტიკის წინააღმდეგ და დაბეჯითებით ამტკიცებდა, რომ „ეკონომიური განვითარების შენება ისეთივე სიძლიერით, როგორითაც ის ადიდებს ბურჟუაზიის ძალას, ძირს უთხრის და არღვევს ბურჟუაზიული მეურნეობის საფუძვლებსა და დასაყრდენს სვეტს, რომ კაპიტალიზმი თვით იკლავს თავის თავს, რომ რევოლიუციონური დასაწყისი ამიტომ სძევს არა საშუალებებში, არამედ მიზანში"... რომ ბოლოს „ძალ-დატანება ყოველთვის იყო რეაქციონური ფაქტორი". „დაამტკიცეთ,—მიმართავს იგი ოპოზიციას—რომ ჩვენ ყალბ მიზნებს მივსდევთ, მაშინ თქვენ გექნებათ უფლება დაასაბუთოთ, რომ პარტია სტოვებს რევოლიუციონურ გზას. საუკეთესო დამამტკიცებელი ჩვენი ტაქტიკის სისწორისა—ეს წარმატებაა. პარტიის მიერ შეთვისებულმა ტაქტიკამ თვითვე გაიმართლა ბრწყინვალეთ თავი" (იხ. Б. Камков: „Война и немецкая соц.-демократия". გვ. 46).

რასაკვირველია, იმ ხანებში ძნელი იყო ამ პოლიტიკისა და ტაქტიკის პრაქტიკულად შეფასება, რადგან მას არ ჰქონდა ეს პრაქტიკა და ისტორია, მაგრამ დღეს, როდესაც ეს პრაქტიკაც არის და ვრცელი ისტორიული მომენტები ხელში გვიპყრია და მისი შედეგებიც თვალწინ გვაქვს, თავისუფლად შეგვიძლია ეს ტაქტიკა დამღუპველად გამოვაცხადოთ სოციალიზმისა და პროლეტარიატის საქმისათვის. ამ ტაქტიკამ, რომელსაც ასე ენერგიულად იცავდა განსვენებული ვ. ლიბკნეხტი (მამა კ. ლიბკნეხტისა) სავსებით დაუკარგა ს.-დემოკრატიას რევოლიუციონური როლი და გადაიქცა იგი ბურჟუაზიის მაჩანჩალად. დღეს ეს ყველასათვის ნათელი და უდავოა.

საინტერესოა ავ. ბებელის სიტყვა იმავე პარტეიტაგზედ. ბებელმა საუკეთესო პრაქტიკული პოლიტიკა მოგვცა აგებული კაპიტალიზმის თვით ლიკვიდაციის თეორიაზე. ბებელი ელაშქრებს იმავე ოპოზიციის წინააღმდეგ და უარყოფს რევოლიუციონურს მეთოდს მწვავე მსროლელ იარაღებისა და ზარბაზნების ეპოქაში რევოლიუცია, რომელშიაც შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს ორასი-ათასმა პირმა, საშინელის შედეგებით დამთავრდება. ჩვენ დავცხოვრებ, როგორც გახუნულ ქალმებს, ვინც უარყოფს დიდ პროგრესს არა მარტო სამხედრო ტექნიკაში, არამედ პოლიტიკასა და განსაკუთრებით ეკონომიკაში და ჰფიქრობს, რომ სოციალ-დემოკრატია წავა თავისი მიზნებისაკენ ბურჟუაზიული პარტიების საშუალებებით, ბარიკადების მოწყობით,—ის ძლიერ სცდება და არ აქვს არავითარი წარმოდგენა იმ დამოკიდებულებებზე, რომელშიაც ჩვენ ვიმყოფებით. ისე, როგორც ჩვენი დამოკიდებულება სახელმწიფოსა და საზოგადოებისადმი აბსოლიუტურად განსხვავდება ჩვენს წინ მოქმედ პარტიების დამოკიდებულებისაგან, ისე ჩვენი მიზნების მიღწევაში ჩვენ იძულებულნი ვართ წავიდეთ ახალი გზებით, იძულებული ვართ ვიხმაროთ ახალი საშუალებანი. „Но я думаю,—განაგრძობს ბებელი—что у нас имеются все основания быть довольными ходом вещей. Только некоторые не в силах рассмотреть процесса в его цельности, могут быть другого мнения. Буржуазное общество так энергично работает над своим собственным уничтожением, что нам лишь остается ждать того момента, когда власть вывалится из рук буржуазии, чтобы ее тогда подобрать" (იქვე გვ. 47).

სიმონ ხუნდაძე.

(შემდეგი იქნება).

*) სხვა ადგილას ჩვენ უფრო ვრცლად შევეხეთ ამ საკითხსა და დემოკრატიზმი და სოციალიზმი დაუპირისპირეთ ერთი მეორეს. იხ. „სახ. საქმე" 1919 წ. №№ წერილი, „დემოკრატიზმი და სოციალიზმი".

კინო თეატრები პროვინციაში. პოლიტიკურ განათლების სამმართველოს მიერ მიღებულია ენერგიული ზომები პროვინციებში კინო თეატრების გასაუმჯობესებლად, რომლებსაც მიეცემათ აპპარატები, ლენტები და სხვ. მაზრებში კინო-თეატრები კარგად მუშაობენ.

— განათლების მუშათა კავშირი აწყობს თავის წევრებისათვის ექსკურსიას ბათომში. მგზავრობის ფასი უკანვე დაბრუნებით 250,000 მან. ჩაწერა სწარმოებს კავშირის კულტ-განყოფილებაში ოთახი № 35 ყოველდღე 9-3 ს. იქვე მიიღება მგზავრობის ფული, ჩაწერა გრძელდება 23 გვისტომდე.

შეცდომის გასწორება

„ტრიბუნას" გუშინდელ № 277-ში, ამხ. დ. მელაშვილის წერილის —„მუშათა წერილები"-ს სათაურით—ბოლოდან ც 2 აბზაცის მე 5-სტრიქონში დაშვებულია შემდეგი შეცდომა. არის: „... თქვენ ვერ ნიჩვენებთ ისეთ მუშას, რომელიც იქიდან უკმაყოფილო არ დაბრუნებულიყოს". უნდა იყვეს: „... მუშას, რომელიც იქიდან უკმაყოფილო დაბრუნებულიყოს".

პარტიული ცხოვრება

ს. ისულა (სენ. მაზ.) ორგანიზაციის წევრთა პოლიტიკურად მომზადებისათვის, მუშაობას მკაცრი სისტემატიური ხასიათი მიეცა. კვირაში ერთხელ იმართება პარტიული კრება, სადაც იკითხება მოხსენებები პარტიის პროგრამაზე, აგრეთვე —მიმდინარე მომენტზე. აღსანიშნავია ის სასიამოვნო მოვლენა, რომ პარტიული ამხანაგები დიდის ინტერესით ეკიდებიან პოლიტიკურ საკითხებს და მოხსენების გარშემო გამართულ კამათში იღებენ აქტიურ მონაწილეობას.

პარასკევს, აგვისტოს 11-ს, გაიმართა ორგანიზაციის წევრთა და კანდიდატების საზოგადო კრება. მოხსენება წაიკითხა ამხ. გ. მუშიშვილმა შემდეგ თემაზე: „რა არის ფედერალიზმი". მოხსენება ყველასათვის გასაგებად, მდაბიურად იქმნა გაკეთებული. ამხანაგებმა დიდი ყურადღებით და ინტერესით მოისმინეს იგი. მოხსენების შემდეგ გაიმართა აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს მოწინავე შეგნებულმა მუშა ამხანაგებმა. კამათს ჰქონდა მეტად საქმიანი ხასიათი, ამხანაგები შეეხნენ ენის საკითხს, რუსეთთან დამოკიდებულებას და სხვა საკითხებს და გააშუქეს იგი შეძლებისადაგვარად პარტიულ პრესის მიხედვით. მეტად საინტერესო იყო მათი მუშური ლოღიკა, იყო არეთვე რამოდენიმე შეკითხვები, ამხ. მომხსენებელმა ყველას გასცა პასუხი, რითაც კრება დარჩა კმაყოფილი. გაიმართა აგრეთვე საუბარი ორგანიზაციულ ხასიათის საკითხებზე.

პარტკომის დადგენილების თანახმად, მორიგი კრება დანიშნულია აგვისტოს 20-თვის. მოხსენება წაკითხულ იქნება მიწის საკითხზე.

ორგანიზაციის წევრთა რიცხვი დღითი-დღე იზრდება. ორგანიზაციაში ეწერებიან (რა თქმა უნდა, ჯერ კანდიდატათ) ამხ. მუშები მოსაზღვრე სოფ. ძონძირიდან. ისულის პარტკომის მიერ მიღებულია ენერგიული ზომები ამ სოფელში ცალკე პარტიულ ორგანიზაციის დასაარსებლად და პარტიულ მუშაობის გაჩაღებისათვის.

ობოლი გლეხი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

მოქ. რედაქტორო!

ნება მომეცით თქვენი გაზ. „ტრიბუნას" საშუალებით გავაცნო მკითხველ საზოგადოებას ის არა სასურველი მოვლენები და ხელი-ხელ საგოგმანებელი საქმენი, რომლებიც ხდება ქ. თბილისის და მისი მაზრის სამხედრო კომისარიატში. ჩვენ აქ ვილაპარაკებთ იმ სამხედრო საქმეებზედ, რომლის ფაქტები ხელში გვაქვს.—დახელოვნებული გრიქუროვი, დღეს გრიქულაშვილის წოდებით დაეძებს სამსახურში მისაღებათ ლამაზ ქალებს, ამსახურებს ერთი თვიდან ორ თვემდე და თუ მისი საქმილო არ გახდება, ქუჩაში გაისვრის, როგორც არა სასიმედო პიროვნებას: ზენაიშვილი, აკოპოვა, კატურინა, კასრაძე და სხვები.

იგივე პიროვნება, სამკურნალო ნაწილის უფროსთ აგზავნიდა თავის სახლში წითელ არმიელებზედ დაკლებულ ულუფას, თითქმის ყოველ დღე, მოსამსახურე გიორგის ხელით, თუმცა ეს ჯკ ნასახელი კომისარიატისათვის არის დაქირავებული და არა პირადათ გრიქუროვისათვის. ცხლახან გაკომუნისტებული ჩიქოვანი—მოლარე, დებულობს მოსამსახურეთა დასარიგებლად 29—მილ. აცხადებს და არიგებს 20 მილ. თუმცა კომისარს 29 მილ. გაატარებია ბრძანებაში, მაგრამ რა ბედი ეწვია 9 მილ. ეს მხოლოდ გრიქუროვის და ჩიქოვანის საიდუმლოებას შეადგენს. ეს მოხდა მარტის ჯ მაგირზედ, ასეთი კომბინაცია განმეორდა სხვა თვეებშიც. დიახ! ეს ხდებოდა მაშინ, როდესაც სიმშილისაგან შეწუხებული მოსამსახურე, ან მათი მშობლები თვალცრემლიანი კომისარიატის კარებზედ იდგა. ამები კომბინატორები კი თავისი ამხანაგებით ამ დროს რესტორანებში ფლანგავდენ ფულებს. ასე ანხორციელებენ კომუნიზმს ეს ვაჟბატონები. მაგრამ ვისი ფულები იხარჯებოდა? ამის შესახებ შემდეგ ილაპარაკებს ისტორია.

რომელი წყაროდან ღებულობდა მოსამსახურე ჩიქოვანი იმ ცნობებს, რომ მარტის ჯამაგირი მგალობლიშვილის მიიღო ვიღაც მეორე მგალობლიშვილმა და ავადმყოფ მგალობლიშვილის დედა ყოველ დღე დადიოდა კომისარიატში ხვედრი ფულის მისაღებათ, მაგრამ არც ფული და არც დადებითი პასუხი არ მიეღლა. თუ შეცდომით ერთის ჯამაგირი მეორემ მიიღო და ხელი მოაწერა, ამლების ჯამაგირი ხომ კასაში დარჩებოდა, მერე რა იქნა ეს ფული, ესეც საიდუმლოებაა ახალი კომუნისტის. ახეთს შემთხვევებს მკითხველო კიდევ ქონდა ადგილი, მაგრამ მე მათი გვარები არ ვიცი, რადგანაც მთხოვნელებთან შემდეგში კონსპირატიული მოლაპარაკება ქონდათ ძმებს კომბინატორებს.

საყოველთაო სამხედრო სწავლების მოსამსახურეთ, რაკი თავის დროზედ არ ეძლეოდა ჯამაგირები და მათ ხვედრი ფულს ხაზინადარ ჩიქოვანის ხელში გზა და გზა აკლდებოდა, ამავე კომისარიატთან არსებულ კულტ-პროსვეტმა განიზრახა საქველმოქმედო საღამო—საღამოს მოწყობა, შემოსავალი 20 მილიონს უდრიდა, მაგრამ ორი ფეხა თავვები ამ შემოსავალსაც გაუჩნდა და გარდა იმისა, რაც დაიხარჯა რესტორან „ეზოში", დღესაც არავინ იცის გარდა ორიოდე შინაურებისა სად ინახება ეს ფული. მართალია გამფლანგველნი ამ ფულების ერთი საათით იყვნენ დაპატიმრებულნი, მაგრამ როგორც ზემოთ ვსთქვით რესტორან „ეზოში" ყველაფერი გასწორდა და კულტ-პროსვეტს სულდგმთანა უმღერეს.

ისიც მართალია, რომ ბლოკისტების თავისი ნამოქმედარი არ გამომჟღავნდებოდა და პირადფული ხელიდან არ გამოეცლებოდათ საუკეთესო ენერგიული და საქმის მცოდნენი:

კორინთელი, ინდუაშვილი, ვაჩნაძე, ბაძაგუა, ხუბულავა, ლაფერაშვილი, ზენაიშვილი, აკოპოვისა, კატურინა, ჯაყელი, ელენტი, აიდინოვი და ებრაილიძესაც (მალე ამომიუკვეთენ ფეხს) სამსახურიდან გააძევეს და ზოგიერთები მეტეხის ციხეშიაც მიაბრძანეს. ბაძაგუამ ციხიდან რამდენჯერმე შემოუთვალა, გაკომუნისტებამდე ძველ მეგობარს ჩიქოვანს მიეწვდინა მისთვის ხვედრი ფული, რადგანაც სიმშილობას განიცდის ციხეში. სად არის ალ. ჯაყელის ხვედრი ფული, რისთვის გაუქმდა მისი კულტურული მუშაობა სამხედრო კომისარიატში, ან იქნება მასშიაც ხედავდით იმ მეტოქე—ძოპირდაპირეს, რომელიც არასოდეს ხელს არ დააფარებდა ბოროტმოქმედებას. რით აიძულეთ აიდინოვი, იგი ხომ კომუნისტია, წასულიყო კომისარიატიდან. რით დაიარებიან რესტორანების პატრონები, თქვენ მათთან კომუნალური დამოკიდებულება ხომ არა გაქვთ? თუ არ ეცდები კომსომოლ ჩიქოვანს ებარა ბრეზენტები (პალატკები) და სად გაქრა ერთი ბრეზენტი, რომლიდან შეიძლებოდა 15—20 წითელი არმიელებისათვის შეეკერათ შარვლები.

ჩემთვის გამოცანაა დღესაც, თუ რა დამოკიდებულება აქვს ოქვენთან ძველ რევოლიუციონერ კაციაშვილს დღეს „ცის ზარს", თუ თქვენთან მიირთმევს საუზმეს ერთ ჯამში, მაშინ გვიქნია წყალობა და დამუშავებული ბაღიდან ერთი გირვანქა კარტოფილი მაინც გვერგეთ. კრებებზე ძალიან პრეყველპრეყველად იცავდა მოსამსახურეთა ინტერესებს და ნუ თუ ოთხ მილიონის თვლის ფულმა გააჩუმა. რომელი ერთი მოვთვალო მკითხველო, გვირჩიეთ, გვითხარით, რა ვქნათ, ვის მივმართოთ—ნუ თუ მართლა არ არის სამართალი. დარწმუნებული ვარ მკითხველი საზოგადოება ამოიღებს ხმას და დღევანდელი საბჭოთა სათავეში მყოფნი კი არ დატოვებენ ყურადღებოდ ამ სამგირო საქმეთა ჩამდენთ.

მაქს—ამე

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

ბრძანება № 5.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოსი.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოს ამა წლის ივლისის 20 თარიღის და 21 №-ის დადგენილების ასასრულებლად სახალხო კომისარიატთა და დაწესებულებათა მიერ უპატრონო, რეკვიზიციაქმნილი და სამემკვიდრეო საქონლის საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო ბანკისათვის გადაცემის შესახებ, წინადადება ეძლევა ყველას, ვისთვისაც ჯერ არს, იხელმძღვანელოს შემდეგი დებულებანი:

1. სახალხო ბანკის კომისიის მისვლისთანავე დაუყოვნებლივ შედგენილ უნდა იქნეს ამა წლის ივლისის 20-ს დარჩენილი საქონლის სია, სადაც უნდა აღინიშნოს როგორც უპატრონო, რეკვიზიცია ქმნილი და სამემკვიდრო საქონელი, ისე საკუთარ წარმოებისა და ნაყიდი საქონელი.

2. უკეთუ სახალხო ბანკისა და სახალხო კომისარიატის ან დაწესებულების შორის აღიძვრის დავა იმის შესახებ ეკუთვნის თუ არა საქონელი უპატრონო, რეკვიზიცია ქმნილ და სამემკვიდრო საქონელთა კატეგორიას, სადავო საკითხი წარედგინება გადასაწყვეტად საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარეს, ხოლო თვით საქონელი, დავის გადაწყვეტამდე, გადადის სახალხო ბანკის განკარგულებაში.

3. სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭო წარუდგენს კომისიას განსახილველად უპატრონო, რეკვიზიცია ქმნილი და სამემკვიდრო საქონლის რიცხვადან იმ მასალების სიას, რომელიც მისი წარმოებისათვის აუცილებლად საჭიროა, და უკეთუ აღიძვრის დავა წარმოებისათვის ამ მასალის საჭიროების შესახებ მთლად ან ნაწილობრივ, სადავო საკითხი წარედგინება საბოლოო გადასაწყვეტად საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარეს ხოლო თვით მასალა, დავის გადაწყვეტამდე, გადადის სახალხო ბანკის განკარგულებაში.

4. რადგანაც სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს წარმოების საჭიროებისათვის საბოლოოდ ცნობილი მასალა რჩება მის განკარგულებაშივე, როგორც სახალხო კომისართა საბჭოს ფონდიდან გაცემული სესხი, ამის გამო თვით მა-[illegible] სალა-[illegible] სახალხო ბანკის [illegible] წვობეში და საჭიროებისამებ-[illegible] გაცემა სახალხო ბანკის მიერ ს-[illegible] ხალხო კომისართა საბჭოს ფონდ-[illegible] ინტერესის დაცვით, ე. ი. უნ-[illegible] იქნეს იმის გარანტია, რომ მასალ-[illegible] ღირებულება დაბრუნებული იქნებ-[illegible]

5. ყოველი თანხა, უპატრონ-[illegible] რეკვიზიცია ქმნილი, სამემკვიდრ-[illegible] და სადავო საქონლის გაცემით [illegible] მოსული, შეტანილ უნდა იქნეს [illegible] ხალხო ბანკში მისი სასაქონლო [illegible] ნყოფილების მიმდინარე ხარჯზ-[illegible] ამასთანავე, უკეთუ სადაო საქონ-[illegible] ლი ცნობილ იქნება სახალხო [illegible] მისარიატის ან დაწესებულების [illegible] თვნილებად, ამ უკანასკნელთ უნ-[illegible] დაებრუნოს საქონლის ღირებულ-[illegible]

6. შენობა, სადაც მოთავსებულ-[illegible] საქონელი, გადადის სახალხო ბ-[illegible] კის განკარგულებაში, უკეთუ [illegible] შეიცავს სახალხო კომისარიატისა [illegible] დაწესებულების კუთვნილ საქონ-[illegible] ლზე უფრო მეტ უპატრონო, [illegible] კვიზიცია ქმნილ და სამემკვიდრ-[illegible] საქონლის; წინააღმდეგ შემთხვევა-[illegible] სახალხო ბანკმა უნდა გაანთავი-[illegible] ფლოს ეს შენობა მის განკარ-[illegible] ლებაში გადასული უპატრონო, [illegible] ვიზიცია ქმნილი და სამემკვიდრ-[illegible] საქონლისაგან.

7. საქონლის ჩაბარების [illegible] სახალხო კომისარიატმა ან დაწ-[illegible] ბულებამ უნდა მისცეს სახალ-[illegible] ბანკის სავალდებულო ხელწერი-[illegible] რომ მან წარუდგინა კომისიას [illegible] ველი საქონელი და რომ მას [illegible] რამ საქონელი არ მოეპოება.

8. ყოველ შემთხვევაში, რო-[illegible] სახალხო კომისარიატისა ან დაწ-[illegible] ბულების წარმომადგენელთა მ-[illegible] გაწეული იქნება დაბრკოლება [illegible] საბოტაჟი საქონლის ჩაბარებ-[illegible] თვის, კომისია შეადგენს აქტს [illegible] მნაშავეთა კანონიერ პასუხისგებ-[illegible] მისაცემად.

საქართველოს სოც. საბჭ. რ-[illegible] პუბლიკის სახალხო კომისართა [illegible] ბჭოს თავმჯდომარე ს. ქავთარა-[illegible]

სახალხო კომისართა საბჭოს მ-[illegible] ვანი ალ. სალარ-[illegible]

1922 წ. ივლისის 3

ტფილისი—სასახლე-[illegible]

დაკარგე ფულთან და ნივთებთან ერ-[illegible] არჩილ გველესიანის სახელზედ მოც-[illegible] ლი შემდეგი მოწმობები: პირად-[illegible] მოწმ. № 1180, მოწმ. სამხ. ვალდებულ-[illegible] თავისუფლობის, მოწმ. სამხედრო გა-[illegible] გასვლის შესახებ და დუბლიკატი [illegible] წ. ქუთ. ვაჟთა 1 გიმნაზიიდან მოცემ-[illegible] ატესტატისა. ყველა მოწმ. გაუქმებულ-[illegible] ჩაითვალოს.

1—[illegible]

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგ-[illegible]
გამომცემელი—მთავარი კომიტე-[illegible]

ს. ს. ს. რ. ფინანსთა კომისარიატის

დიდი ლატარია

საქართველოს დამშეულთა სასარგებლოდ

პირველი მოგება . . . . 500 მილიონი
მეორე „ . . . . 100 „
მესამე „ . . . . 50 „ და სხ.
ქართული ბონებით.

ბილეთი ღირს მხოლოდ 100.000 მან.
კუპონი „ „ 25.000 „
ხვედრ მოგების მიღება 48 საათში.

გათამაშება მოხდება თბილისში დეკემბრის 10-ს ა. წ.

მოგებათა დასაფარავად გადადებულია 1,200,000 მან.

ბილეთების შეძენა შეიძლება: ყველა ბანკებში, კავშირებში, კლუბებში, ყველა საკრედიტო, კოოპერატიულ და სხვა დაწესებულებებში.

კრ. 149 ლატარიის მომწყობი კომისია 0—4